

גיליון מס' 374 פר' יתרו
תש"פ שנה שביעית

גליון זה יוצא לזכות ולהחלמתו
במהרה לידידינו החשוב
צבי בן גולדה
נבקש לומר פרק תהילים לזכותו

דברי עשי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

אגרות וכתבים

(מכתב שכתב רבינו שיבלחט"א למרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל)
כך היא דרכה של תורה

בס"ד כ"ט שבט תשע"ה
כבוד מרן מחותני שליט"א, יישר כח על הספר החדש
ימלא פי תהלתך. מה שהעיר מרן שליט"א בדף סג א' על
מה שאמרו באבות כך היא דרכה של תורה פת במלח
תאכל וכו', ובזמנינו אין אנו רואים זה, לכאורה כוונת
חז"ל שזה דרכה של תורה שאפי' אם רק פת במלח תאכל
ומים במשורה תשתה אתה מקבל על עליך שתלמד
תורה, וזה בודאי יכול לקבל עליו גם בזה"ז. והקב"ה
יזכה להדפיס עוד ספרים אחרים עד ביאת הגואל בב"א.
חיים קניבסקי

(אגרות וכתבים דרך אמונה היו"ל בימים אלו ב' חלקים)

זכרון להולכים

זכר לנשמתם של הגאונים המופלגים רבי נתן דוד פרידמן ורבי
צבי כהן זצ"ל (עקב חוסר מקום) אי"ה יובאו בשבועות הקרובים.
(טעמא דקרא)

פנינים על הפרשה

"וישמע יתרו וגו'" (יה, א)

צ"ב בכל הפרשה פעם קורא אותו ופעם חותן משה ופעם יתרו חותן
משה. ואפשר לומר דבמקום שקורא אותו יתרו הוא מצד עצמו ובמקום
שקורא חותן משה הוא מצד שהוא חותן משה ובמקום שקורא שניהם הוא
מצד שניהם ובזה מדויק כל הפרשה דבתחלה וישמע יתרו חותן משה הוא
ששמע ב' דברים את אשר עשה למשה ולישראל ומצד מה ששמע לישראל ע"ז
אמר וישמע יתרו היינו שמחמת זה נתעורר לתשובה ולבא ומצד מה ששמע
מה שנעשה למשה קוראו חותן משה דבשביל שהוא חותן משה העירו לבו
לבא וכן ויקח יתרו חותן משה את צפורה וגו' היינו דמצד שהוא יתרו מחמת
עצמו בא וגם מחמת שהוא חותן משה רצה להביא לו את אשתו ובניו וכן
בסמוך ויבא יתרו חותן משה וגו', אבל ויחד יתרו וגו' ויאמר יתרו וגו' הוא
מצד עצמו ולא מחמת שהוא חותן משה שזה אין שייך למשה, ויקח יתרו חותן
משה עולה וזבחים וגו' היינו שהביא תודה גם על מה שעשה לישראל וגם
למשה, וירא חותן משה וגו' ויאמר חותן משה אליו וגו' זה רק משום שהי'
חותן משה חס על חתנו שלא יתיגע ביותר ולכן כתיב רק חותן משה וכל
הפרשה מדויק.

על עשי"ה

רשימות אישיות קצרות, מפנקסיו של תלמיד רבינו הגאון רבי יצחק שלמה קרליבך זצ"ל, ממה שזכה לראות.
לשאול ולשמוע במחיצת רבינו מרן שליט"א (תודתנו נתונה לאחיו הגאון רבי יחיאל שליט"א על מסירת הדברים לע"נ רבי יצחק שלמה בן שמואל)

פרק י"ב

- שאלו האם השתתפות של יששכר וזבולון לחצי יום האם זה מועיל ענה - כן.
- שאלה: האם אומרים תהילים בלילה וענה - טוב לא לומר. שאלתי א"כ האם מותר לומר על נהרות בבל וגו' - מותר כי זה חלק מברכת המזון.
- אמר מו"ר לא טוב להכניס האצבעות זה בזה עפ"י קבלה, אבל בהפרכת הידים מותר להכניס את האצבעות.
- שמעתי וכך כתוב אצלי ממרן החזו"א זללה"ה שאסר למכור מכונת למהלל שבת דהוי מסייע לעבירה וגם אם הקונה נתן את כל הכסף שיתחמק המוכר ממנו מכל מיני תירוצים ולא לעשות עמו עסקה.
- סיפר לי הרב אהב ציון שהיה אצל מו"ר הרב שליט"א ביום א' ליל י"ד טבת תשע"ה ויצא מב"ב בשעה שבע וחצי בערב והגיע ל-ם בשעה תשע וזכר שלא קידש את הלבנה, השמים ב-ם היו מעוננים ולא ראה במשך כחצי שעה אפשרות לקדש, התקשר לבית הרב לשאול מה לעשות והרב ענה שיחזור לב"ב, מיד שב וכאשר הגיע לרח' עזרא ירדו גשמים עזים ונכנס ללדרמן לקחת סידור והתחיל לומר את הפזמונים וכאשר הגיע לברכה נתפזרו העננים ונראתה הלבנה בטהרתה, גמר לומר קידוש לבנה וחזרו העננים וכו', וכאשר ביום שני הגיע שוב לב"ב סיפר למו"ר הרב את הנעשה, הוסיף הרב בענותנותו אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך כפשוטו.
- אמר מו"ר שאת תאריך יום הולדת של גר או גיורת מחשבים מיום שנתגירו, ולא ביום הביוולוגי.
- ילד בן 11 וחצי אין לו חשק ללמוד גמרא מה לעשות אמר מו"ר - תקנה לו מתנה יפה ויתחיל ללמוד.
- יום שני לפר' בא תשע"ה מו"ר שליט"א אמר לי שהולך לחופה אמרתי לו שאני אשאר לשמור על החדר, הוא אמר לר' ישעי' אפשטיין לשלם לי על השמירה פרוטה... אמר ר' ישעי' אני הולך לחפש לו פרוטה, השיב מו"ר שליט"א אני רוצה שתתן לו פרוטה אדומה הוציא מארנק של מו"ר שליט"א מאתיים ש"ח ומו"ר שליט"א לקח ונתן לי, והוסיף ברכות מברכות שונות הון ועושר בריאות וכבוד וכו', ואח"כ הוסיף ואמר איני יודע אם אחזור בעוד עשרים דקות או יום או יומיים לא תוכל ללכת כי אתה שומר שכר, כשחזר לאחר כעשרים דקות והובא לפניו כוס תה התעקש שיתנו לי ג"כ והגיש את כוסו לפניי, אמרתי לו שאם מו"ר שליט"א עדיין לא שתה זה לא שווה כי אני רוצה שיירם, בירך ושתה קצת ואמר קח עכשיו זה בשבילך ולא נתן מנוח עד ששמע שאני מברך, ברכתי והנחתי את הכוס בצורה שיוכל לקחת [ראיתי שהוא מאד צמא] ובאמת לקח, ולאחר זמן מועט הגיע כוס רותחת עבורי והוא שם ללבו שלקח את הכוס ואמר אוי גזלתי עברתי על לא תגנוב, אמר לי תשתה את התה שהביאו לך, אמרתי זה רותח ואי אפשר לשתות וגם זה לא שווה זה לא שיריים, נתתי לו את הכוס הרותח והוא נתן לי את כוסו שכבר לא היה רותח וגם כמות קטנה המזרת לי ועל הכל שיריים מפה קדוש ואמר לי תשתה יהיה לך בריאות מזה וכל הברכות יחולו עליך אכ"י.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

והלמדנו הזק' הי"ב פרק ז' - אשא עיני אל ההודים (ב"ד ס"ח ב')

הבנים מחקים את הוריהם

בספרו אורחות יושר סימן י', בותב רבינו על הדוגמא האישית של ההודים, המשפיעה ישירות על הילדים, נעתיקה בלשונו:

"והנה, חלק גדול מהחינוך הוא הנהגת ההודים בבית. וכתבו הספרים שזהו שאמר (סנהדרין ע"א א') אם אין אמו שזה לאביו בקול, אינו נעשה בן סורר ומורה, שזה רמז שאם אביו ואמו אין משותין בדבריהם, וזה אומר ימין וזה אומר שמאל, והבן דואה המריבות, אז אין מגיע לו מיתה, כשהוא בן סורר ומורה, כי לא הוא אשם בזה, רק הוריו, וכן כל כהא גזונא..."

בקטע הבא עובר רבינו לכתוב הדרבה מעשית: "ובדרך כלל, בית שזחירין שם במצוות וההודים מפחדים מאוד מעבירה וממכשול, והאב שוקד על התורה בהתמדה, זה משפיע ממילא על הילדים, כי רוב הבנים דרכם לחקות את האבות, ועל פי רוב יוצאים בנים טובים מבית כזה, אבל אם אינו כן, אין הבן אשם כל כך, כי הוא דואה מהוריו" עכ"ל ספר אורחות יושר.

וקיצור הדברים הוא, כי על ההודים לדעת כי ההתנהגות שלהם עצמם תשפיע מיד על הילדים, ולכן כדי שיגדלו ילדים מחונכים ותלמידי חכמים, עליהם להתנהג איפה בהתאם.

אגב, בדברי רבינו יש גם לימוד זכות גדולה מאוד על הילדים הגדלים בבתיים להודים גרושים ל"ע, הילדים אינם אשמים בזה. וכשנשאל בנושא שידוכים האם אפשר לגשת להצעת שידוך שההודים הם גרושים, הוא משיב שאפשר, וכמוכן יש לבדוק כל נושא לגופו האם הדבר השפיע על המדובר או לא.

מסופר, כי אב מוטרד בא אל רבינו בדאגה, ואמר לו שבנו הילד כל היום אוהב לשחק משחק משונה מאוד, הוא לוקח חוטין ארוכים וכורך אותם על היד, כאילו והם רצועות תפילין, ואחרי זה שם קובית לגו במצח במקום הנחת תפילין, והאבא אינו יודע את נפשו מצער, מי יודע אולי הבן גלגול של אחד שלא הניח תפילין וכדומה.

רבינו השיב לו על אתר: מסתבר שאתה מניח תפילין בבית, והילד רואה אותך עושה את זה ולכן הוא מחקה ועושה אחריך...

להיות כלי מלא במדות טובות וראת שמים

סח רבינו: המגיד הנודע רבי יעקב מדובנע בעל 'אוהל יעקב' שאל פעם את רבינו הגאון מוילנא ז"ע כיצד אוכל להשפיע על האחרים ולעורר אותם ליראת שמים?

השיב לו הגר"א במשל: נתאר לעצמנו, שלפנינו עומד כלי גדול כמו גביע וסביב לו עומדים כלים קטנים – גביעים קטנים, ואנו רוצים למלא את כל הכלים, מה הדרך הכטושה ביותר למלא את כולם?

פשוט ביותר: מוזהים מן המשקה וממלאים את הגביע האמצעי הרבה עוד ועוד, ואז כשהוא כבר מלא

לגמרי, ככל שתשפות עוד ועוד, הוא ימלא גם את כל הכלים שסביב לו, וככה כל הכלים כולם, יתמלאו גם הם. אבל כל עוד הכלי הגדול עצמו עוד לא מלא, הוא לא יוכל להשפיע על האחרים להתמלאות. (ורבינו בטעמא דקרא פרשת פנחס מביא משל זה להסביר הפסוק עשאו ככלי מלא וגדוש ע"ש ברש"י).

ורשב"ה"ג מרן הגרא"ל שטינמן זצוק"ל היה מביא משל זה בכנסיו חינוך השונים, והיה מעורר כי כל עוד המחנך או הרבה אינו שופע ביראת שמים ומדות טובות, איך הוא יוכל להשפיע על אחרים, הרי הגביע עוד לא מלא על גדותיו, לכן על ההורה והמחנך לראות להשלים את עצמו יותר ויותר ביראת שמים ובמדות טובות ובכך יוכל להשפיע על אחרים.

רשב"ה"ג מרן הגרא"ל שטינמן זצוק"ל נושא דברים בכנס חינוך, לצידו האדמו"ר"ם מביאלא, וזיניץ שליט"א.

רבינו מחקה את רבותיו

מי לנו גדול מרבינו שליט"א, שבכל תהליכות החיים כולם הוא רואה מול עיניו ומתנהג ממש צעד אחד צעד כמו רבו הגדול מרן החזון איש זצוק"ל, ואביו רבו מרן בעל הקהילות יעקב זצוק"ל. הוא מחשב בכל פסיעה ופסיעה כיצד היה עושה רבו הגדול, ומה היה אומר על זה אביו, נביא כאן עובדא הממחישה יותר מכל, שנשלחה על ידי תלמידי חתנו הגאון רבי שרגא שטינמן שליט"א.

היה זה בחודש אלול שנת תשנ"ב. נכדו הגדול של רבינו שליט"א, החתן אליעזר שטינמן (לימים מרבני ישיבת 'תורת דוד' ורב קהילת בית אהרן, בני ברק) מבכירי ישיבת פונב"ז, בא בברית האירוסין בשעה טובה עם נכדת מרן רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, רבינו שליט"א הורה לא לשהות, ולעשות את גמר השידוך ושמחת האירוסין תיכף ומיד, וכך נחוג שמחת האירוסין בבית צנוע בחברת בני משפחה סבים וקרובים בלבד.

עד להיום לא ברור מדוע, אך מישוהו סיפר לראש ישיבת פונב"ז מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, כי האירוסין היו באולם חגיגי ובמעמד קהל רב. הדבר לא היה כלל לדוחו של מרן הרב שך, הוא סבר שחודש אלול כולו קודש להבנות ליום הדין, ואין זה הזמן המתאים לערוך בו חגיגות, יהיו מה שיהיו.

לפני החתונה, בחודש שבט תשנ"ג, נכנסו החתן ואביו הגאון רבי שרגא להזמין את מרן הגרא"מ שך לחתונה ולקבל את ברכתו. הם רק נכנסו, והרב שך מזדקק

ושואל את רבי שרגא 'עשיתם חגיגת אירוסין בחודש אלול?'

רבי שרגא השיב לו שהם לא עשו חגיגה רק סגרו את השידוך בבית המחות, בהשתתפות מספר בני המשפחה, והוסיף לו כי חמיו רבינו שליט"א אומר בשם רבו מרן החזון איש כי אדרבה, ענין הוא להינשא בחודש אלול, שכן זה יוסיף עוד זכות ליום הדין.

'באותו רגע ראיתי' העיד רבי שרגא, כי הרב שך היה מופתע ואמר לעצמו, איך בכל דבר הוא חושב את רבו החזון איש, איך בכל ענין הוא יודע את החזון איש...

כי באמת מי שלא מכיר קצת את חמיו, לא מסוגל להבין כמה הוא חי את רבו ומורו מרן החזון איש, הוא נושם אותו במלא מובן המילה. הוא נוהג בדרכו בכל ענין ונושא.

התפלא שמרן שליט"א 'נושם' בכל דבר את החזון איש. גדולי הדור בחתונת הגאון רבי אליעזר שטינמן שליט"א.

הדבר היחיד שמעניין אותו

ואם עסקנו בקשר העמוק בין רבינו למרן החזון איש, נוסף:

הרבנית הצדקנית ע"ה אשת חבר לרבינו, אמרה פעם למקורב, כי היא יודעת שחזן מלימוד התורה שום נושא אינו מעניין את רבינו שליט"א, אבל כשבא אחד שהסתובב אצל מורו ורבו החזון איש, אז אז הוא מקשיב בהתעניינות רבה ומקשיב לשמוע עובדות והנהגות על רבו הגדול.

כך גם היה לא מזמן, עת הגיע הגר"ד ר' אברהם קניג שליט"א, שעוסק וחוקר הרבה אחרי כתבי היד, מכתבים ותולדותיו של מרן החזון איש זצ"ל, והראה לרבינו תכריך מלא בכתבים וענינים שונים, רבינו פינה מזמנו כשעה ועיין בהכל, כמו דג המרוזה את צמאונו במים זכים.

רבינו מביט בהתעניינות במסמכים ותמונות אודות מרן החזון איש

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

✡ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה 4310